

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Parlamentul adopta prezenta lege organică.

Art. I. – Legea cu privire la tineret nr. 215 din 29 iulie 2016 (publicată în Monitorul Oficial nr. 315-328/688 din 23 septembrie 2016), se completează după cum urmează:

1. Capitolul I va fi completat cu articolul 3¹ ”Legislația Republicii Moldova în domeniul tineretului”, care va avea următorul cuprins:

”Articolul 3¹. Legislația Republicii Moldova în domeniul tineretului

(1) Legislația Republicii Moldova în domeniul tineretului se bazează pe prevederile Constituției Republicii Moldova și se constituie din prezenta lege, Legea voluntariatului, Legea cu privire la asociațiile obștești, Legea cu privire la cultura fizică și sport, alte acte normative în domeniul tineretului și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între tratamentele internaționale în domeniul tineretului la care Republica Moldova și prevederile prezentei legi, prioritate au reglementările internaționale.”

2. Capitolul II se completează cu articolul 7¹ ”Educația civică și patriotică a tineretului”, care va avea următorul conținut:

”Articolul 7¹. Educația civică și patriotică a tineretului

(1) Statul va elabora un sistem de măsuri pentru educația civică și patriotică a tineretului, în scopul dezvoltării patriotismului, conștiinței naționale, culturii juridice și politice, tendinței responsabile și active spre participare tinerilor în viața publică a statului.

(2) Educația civică și patriotică a tineretului va fi îndreptată spre asimilarea valorilor umaniste universale de către tineri, a tradițiilor culturale și spirituale ale neamului moldovenesc, spre formarea predispușierii pentru îndeplinirea datoriei civile.

(3) Educația civică și patriotică a tineretului se realizează prin:

a) susținerea formării și funcționării a asociațiilor obștești de tineret cu obiectivele corespunzătoare;

- b) desfășurarea festivalurilor la nivel național, regional pentru asociațiile obștești de tineret pe diverse tematici de ordin civic și patriotic;
- c) organizarea de activități instructiv-educative la tema educației civice și patriotice a tineretului;
- d) organizarea taberelor sportive cu tematici patriotice;
- e) crearea în cadrul unităților militare a centrelor independente pentru educația patriotică a tinerilor;
- f) organizarea cooperării cu organizațiile de veterani;
- g) lansarea literaturii istorico-metodice, metodice și beletristice, lansarea filmelor artistice și documentare, precum și a pieselor teatrale pe teme civile și patriotice;
- h) desfășurarea altor activități, îndreptate spre crearea condițiilor pentru educația civică și patriotică a tineretului.

3. La articolul 12, alineat (2) litera b) va fi modificat și completat cu următorul conținut: ”elaborează și implementează politici de tineret la nivel local consultând în mod obligatoriu structurile non-guvernamentale de tineret”.

4. Articolul 12 va fi completat cu alineatul (5) care va avea următorul conținut:

”(5) În toate problemele ce vizează tineretul, administrația publică locală de nivelul întâi va organiza, în mod obligatoriu, proceduri de consultare cu organizațiile neguvernamentale de tineret și pentru tineret, constituite la nivelul respectivei unități administrativ-teritoriale.”

5. Capitolul V va fi completat cu articolul 19¹ ”Instituția familiei”, care va avea următorul conținut:

”Articolul 19¹. Instituția familiei

(1) Statul întreprinde măsuri pentru crearea condițiilor adecvate consolidării instituției familiei, pentru a stimula tinerii să creeze o familie cu mai mulți copii, unde ambii părinți sînt în prima lor căsătorie, pentru ca părinții să poată combina lucrul și responsabilitățile familiale, pentru a îmbunătăți condițiile de viață ale familiilor tinere.

(2) Statul promovează funcționarea sistemului de servicii sociale pentru familii și consiliere, inclusiv punerea în aplicare a măsurilor pentru a stabili un sistem de pregătire a tinerilor pentru căsătorie și viața de familie, editarea de cărți și manuale, abordarea situației în surse mass-media.

(3) La nivel statal va fi instituit un sistem de beneficii pentru familiile cu mulți copii. Sub formă de suport statal unic, pentru construcția (reconstrucția) sau

achiziționarea de locuințe, familiile tinere, în modul stabilit de lege, vor beneficia de credite concesionale și subvenții. De asemenea, în condițiile legii, tinerele familii vor beneficia și de alt sprijin financiar din partea statului.”

Art. II – Codul Educației al Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 319-324, art. Nr. 634), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 4 alin. (2) se completează cu lit. d), care va avea următorul conținut:

”d) promovează educația civică și patriotică a tineretului, instituția familiei și educația parentală.”

2. Art. 136 alin. (1) se completează cu lit. e¹), și anume:

”e¹) să beneficieze de educație civică și patriotică pentru asimilarea valorilor umaniste universale, a tradițiilor culturale și spirituale ale neamului moldovenesc.”

3. La articolul 140 alin. (1) se completează cu lit. e¹), cu următorul conținut:

”e¹) elaborează programe de educație civică și patriotică a tinerei generații, programe instructiv-educative în domeniul drepturilor omului și monitorizează, prin intermediul instituțiilor abilitate, modul de implementare a acestora.”

Art. III – Intrarea în vigoare a prezentei legi

(1) Prezenta lege intră în vigoare din 01 ianuarie 2019.

(2) Guvernul, în termen de 3 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Notă informativă
la proiectul de lege pentru modificarea și completarea
unor acte legislative

Proiectul de lege vine să îmbunătățească conținutul actelor legislative, punând accent pe educația civică și patriotică a tineretului, aspect care de-a lungul timpului a avut de suferit în lipsa unor programe explicite.

Or, obiectivul educației civice este de a susține și a forma în rîndul tinerilor spiritul valorilor și principiilor democratice și patriotice.

Totodată, prin amendamentele înaintate s-a ținut enumerarea activităților de educație civică și patriotică a tineretului, astfel încît să fie cuprinse toate grupurile de tineret, precum și majoritatea activităților în care pot fi implicați tinerii.

Pentru a exclude ambiguitatea în implementarea prevederilor legale, s-a propus introducerea articolului referitor la legislația Republicii Moldova în domeniul tineretului.

Nu putem trece cu vederea nici autoritățile publice locale și organizațiile ne-guvernamentale care au un rol deosebit în dezvoltarea politicilor de tineret, din care considerent s-a pus accent pe consultarea acțiunilor de tineret cu toți actorii.

Deoarece familia are un rol cheie în cadrul oricărei societăți și doar avînd susținere reală din partea statului o familie sănătoasă poate fi creată și poate face față încercărilor vieții, s-a propus includerea în Legea cu privire la tineret a unui articol separat "Instituția familiei".

Mai mult ca atît, s-a dovedit în practică că foarte multe familii tinere se des-tramă din lipsa unor programe viabile care să ofere suport tinerilor care au decis să oficializeze căsătoria. Tocmai din acest considerent autorul și a propus introducerea unui alineat separat care explică ce suport se oferă familiei de tineri.

În anul 2010 UNICEF Moldova a realizat Studiul "Identificarea și înregistra-rea programelor parentale din Republica Moldova", iar potrivit concluziilor exper-ților în Planurile de învățămînt ale universităților și colegiilor nu sunt cursuri refe-ritoare la îmbunătățirea abilităților și competențelor parentale. Subiectele legate de educația parentală sunt integrate în temele referitoare la pedagogie, psihopedagogia familiei, etc.¹.

De asemenea, se prin acest proiect de lege se propune completarea Codului Educației cu drepturile elevilor de a beneficia de educație civică și patriotică pentru asimilarea valorilor umaniste universale, a tradițiilor culturale și spirituale ale neamului moldovenesc.

¹ http://ombudsman.md/sites/default/files/document/attachments/raport_2015_final.pdf

Ar fi relevant ca Ministerul Educației să elaboreze programe instructiv-educative atât pentru educația civică cât și în domeniul drepturilor omului deoarece la moment aceste aspecte nu sunt expres prevăzute în legislație, iar programul școlar prevede doar ore opționale și fragmentare din domeniul drepturilor omului.

Actualmente, Ministerul Educației a elaborat Curriculum opțional pentru clasele de gimnaziu și liceu la disciplina "Educație pentru echitate de gen și șanse egale", Curriculum opțional pentru clasele a X-a – a XII-a la disciplina opțională "Relații armonioase în familie", Curriculum opțional pentru clasele de gimnaziu la disciplina "Educație pentru toleranță", iar pentru disciplina "Educație pentru drepturile omului" a fost elaborat Curriculumul opțional a fost elaborat doar pentru clasele a VIII-IX.

Pornind de la necesitatea promovării drepturilor omului, în cadrul programului de tineret pentru drepturile omului și dialog intercultural, Consiliul Europei a publicat două manuale de educație în domeniul drepturilor omului "Compass" - manual de educația pentru drepturile omului cu tinerii și "Compassito"- manual de educație pentru drepturile omului cu copiii.

Fiindcă mai multe statele europene au introdus în Curriculumul școlar aceste manuale, ar fi relevant ca Ministerul Educației să elaboreze programele instructiv-educative în domeniul drepturilor omului în baza manualelor Consiliului Europei.

Necesitatea întreprinderii măsurilor de promovare a educației parentale și a educației în domeniul drepturilor omului, la nivel național, este susținută și de Ombudsman care este promotorul drepturilor omului.

În contextul celor expuse, se propune acceptarea modificărilor expuse în proiectul de lege privind completarea și modificarea Legii cu privire la tineret și a Codului Educației.

Odnostaleo Vladimiro B

Supliment la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea cu privire la tineret nr. 215 din 29 iulie 2016 – Capitolul I, II și V; Codul Educației al Republicii Moldova - art. 4 alin. (2), 136 alin. (1), 140 alin. (1)).

	Modificarea/completarea propusă	Cadrul legal actual	Comentarii
1.	Legea cu privire la tineret nr. 215 din 29 iulie 2016 (publicată în Monitorul Oficial nr. 315-328/688 din 23 septembrie 2016), se completează după cum urmează: 6. Capitolul I va fi completat cu articolul 3¹ ”Legislația Republicii Moldova în domeniul tineretului”, care va avea următorul cuprins: ”Articolul 3¹. Legislația Republicii Moldova în domeniul tineretului (3) Legislația Republicii Moldova în domeniul tineretului se bazează pe prevederile Constituției Republicii Moldova și se constituie din prezenta lege, Legea voluntariatului, Legea cu privire la asociațiile obștești, Legea cu privire la cultura fizică și sport, alte acte normative în domeniul tineretului și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. (4) Dacă există neconcordanțe între pactele internaționale și tratatele în domeniul tineretului la care Republica Moldova și prevederile prezentei legi, prioritate au reglementările internaționale.” 7. Capitolul II se completează cu articolul 7¹ ”Educația civică și patriotică a tineretului”, care va avea următorul conținut: ”Articolul 7¹. Educația civică și patriotică a tineretului (4) Statul va elabora un sistem de măsuri pentru educația civică și patriotică a tineretului, în scopul dezvoltării patriotismului, conștiinței naționale, culturii juridice și politice, tendinței responsabile și		Scopul proiectului de lege constă în îmbunătățirea conținutului actelor legislative, și anume a Legii cu privire la tineret și a Codului Educației. În conținutul proiectului de lege punem accentul pe educația civică și patriotică a tineretului, pe institutul familiei și drepturile omului. Prin amendamentele înaintate s-a ținut enumerarea activităților de educație civică și patriotică a tineretului, astfel încât să fie cuprinse toate grupurile de tineret, precum și majoritatea activităților în care pot fi implicați tinerii. Pentru a exclude ambiguitatea în implementarea prevederilor legale, s-a propus introducerea articolului referitor la legislația Republicii Moldova în domeniul

active spre participare tinerilor în viața publică a statului. (5) Educația civică și patriotică a tineretului va fi îndreptată spre asimilarea valorilor umaniste universale de către tineri, a tradițiilor culturale și spirituale ale neamului moldovenesc, spre formarea predispoziției pentru îndeplinirea datoriei civile. (6) Educația civică și patriotică a tineretului se realizează prin: i) susținerea formării și funcționării a asociațiilor obștești de tineret cu obiectivele corespunzătoare; j) desfășurarea festivalurilor la nivel național, regional pentru asociațiile obștești de tineret pe diverse teme civile și patriotice; k) organizarea de activități instructiv-educative la tema educației civice și patriotice a tineretului; l) organizarea taberelor sportive cu tematici patriotice; m) crearea în cadrul unităților militare a centrelor independente pentru educația patriotică a tinerilor; n) organizarea cooperării cu organizațiile de veterani; o) lansarea literaturii istorico-metodice, metodice și beletristice, lansarea filmelor artistice și documentare, precum și a pieselor teatrale pe teme civile și patriotice; p) desfășurarea altor activități, îndreptate spre crearea condițiilor pentru educația civică și patriotică a tineretului. 8. La articolul 12, alineat (2) litera b) va fi modificat și completat cu următorul conținut: ”elaborează și implementează politici de tineret la nivel local consultând în mod obligatoriu structurile necomerciale de tineret”. 9. Articolul 12 va fi completat cu alineatul (5) care va		tineretului. S-a pus accent pe consultarea acțiunilor de tineret cu toți actorii din comunitate. Deoarece familia are un rol cheie în cadrul oricărei societăți și doar având susținere reală din partea statului o familie sănătoasă poate fi creată și poate face față încercărilor vieții, s-a propus includerea în Legea cu privire la tineret a unui articol separat ”Instituția familiei”.

	avea următorul conținut: ”(5) În toate problemele ce vizează tineretul, administrația publică locală de nivelul întâi va organiza, în mod obligatoriu, proceduri de consultare cu organizațiile neguvernamentale de tineret și pentru tineret, constituite la nivelul respectivei unități administrativ-teritoriale.” 10. Capitolul V va fi completat cu articolul 19¹”Instituția familiei”, care va avea următorul conținut: ”Articolul 19¹Instituția familiei (4) Statul întreprinde măsuri pentru crearea condițiilor adecvate consolidării instituției familiei, pentru a stimula tinerii să creeze o familie cu mai mulți copii, unde ambii părinți sînt în prima lor căsătorie, pentru ca părinții să poată combina lucrul și responsabilitățile familiale, pentru a îmbunătăți condițiile de viață ale familiilor tinere. (5) Statul promovează funcționarea sistemului de servicii sociale pentru familii și consiliere, inclusiv punerea în aplicare a măsurilor pentru a stabili un sistem de pregătire a tinerilor pentru căsătorie și viața de familie, editarea de cărți și manuale, abordarea situației în surse mass-media. (6) La nivel statal va fi instituit un sistem de beneficii pentru familiile cu copii. Sub formă de suport statal unic, pentru construcția (reconstrucția) sau achiziționarea de locuințe, familiile tinere, în modul stabilit de lege, vor beneficia de credite concesionale și subvenții. De asemenea, în condițiile legii, tinerele familii vor beneficia și de alt sprijin financiar din partea statului.”		
2.	Codul Educației al Republicii Mol-	Articolul 4. Politica de stat	Prin acest

dova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 319-324, art. Nr. 634), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează: 4. La articolul 4 alin. (2) se completează cu lit. d), care va avea următorul conținut: ”d) promovează educația civică și patriotică a tineretului, instituția familiei și educația parentală.” 5. Art. 136 alin. (1) se completează cu lit. e¹), și anume: ”e¹) să beneficieze de educație civică și patriotică pentru asimilarea valorilor umaniste universale, a tradițiilor culturale și spirituale ale neamului moldovenesc.” 6. La articolul 140 alin. (1) se completează cu lit. e¹), cu următorul conținut: ”e¹) elaborează programe de educație civică și patriotică a tinerei generații, programe instructiv-educative în domeniul drepturilor omului și monitorizează, prin intermediul instituțiilor abilitate, modul de implementare a acestora.”	în domeniul educației (1) Educația reprezintă o prioritate națională și factorul primordial al dezvoltării durabile a unei societăți bazate pe cunoaștere. (2) Prin politica sa în domeniul educației, statul asigură: a) dreptul fundamental la educație, indispensabil pentru exercitarea celorlalte drepturi ale omului; b) implementarea mecanismului de bază de formare și dezvoltare a capitalului uman; c) realizarea idealului și a obiectivelor educaționale, formarea conștiinței și identității naționale, promovarea valorilor general-umane și a aspirațiilor de integrare europeană ale societății. Articolul 136. Drepturile elevilor și studenților (1) Elevii și studenții au următoarele drepturi: a) să aleagă instituția de învățământ în care doresc să învețe; b) să fie asigurați, în condițiile legii, cu manuale, asistență medicală, alimentație, servicii de transport, cămin; c) să beneficieze, în condițiile legii, de bursă, al	proiect de lege se propune completarea Codului Educației cu drepturile elevilor de a beneficia de educație civică și patriotică pentru asimilarea valorilor umaniste universale, a tradițiilor culturale și spirituale ale neamului moldovenesc. Ar fi relevant ca Ministerul Educației să elaboreze programe instructiv-educative atât pentru educația civică cât și în domeniul drepturilor omului deoarece la moment aceste aspecte nu sunt expres prevăzute în legislație, iar programul școlar prevede doar ore opționale și fragmentare din domeniul drepturilor omului.

cărei quantum se stabilește de Guvern;

d) să își expună liber opiniile, convingerile și ideile;

e) să aibă acces la informație;

f) să fie aleși în structurile de conducere ale instituției de învățământ și să participe la evaluarea și promovarea calității învățământului, în condițiile prevăzute de prezentul cod și de regulamentele instituției;

g) să participe la proiecte și/sau programe naționale și/sau internaționale de mobilitate academică;

h) să își revendice drepturile legale, să constituie asociații sau organizații care au drept scop apărarea intereselor lor și să adere la acestea, în conformitate cu legislația în vigoare;

i) să beneficieze de garanțiile și facilitățile prevăzute de legislație pentru persoanele care îmbină munca cu studiile în cazul în care sînt încadrați în câmpul muncii.

Articolul 140. Atribuțiile Ministerului Educației

(1) Ministerul Educației are următoarele atribuții:

		a) elaborează și promovează politicile de stat în domeniul educației și cercetării din învățământul superior; b) elaborează proiecte de acte legislative și alte acte normative în domeniul educației și cercetării în învățământul superior și exercită controlul de stat asupra respectării acestora; c) realizează conducerea, monitorizarea și evaluarea sistemului național de educație, inclusiv a cercetării în învățământul superior; d) efectuează estimări și analize ale indicatorilor de randament economic și performanță în sistemul național de educație, pe care le publică pe pagina web oficială a ministerului; e) elaborează și aprobă standardele educaționale de stat și Curriculumul național și exercită, prin intermediul instituțiilor abilitate, controlul asupra realizării acestora; f) aprobă procedurile de evaluare a cadrelor didactice și de conducere din învățământ, în vederea conferirii sau confirmării gradelor didactice și gradelor manageriale, și asigură controlul respectării acestora; g) gestionează pro-	

		gramele și proiectele naționale și organizează achiziții publice de bunuri, lucrări și servicii pentru sectorul educațional în cadrul programelor naționale; h) aprobă manualele și materialele didactice care urmează a fi utilizate în sistemul de învățământ; i) elaborează și aprobă pachetul standard de servicii educaționale în învățământul obligatoriu; j) elaborează planul strategic de cheltuieli pentru sistemul național de educație și cercetare în învățământul superior, în colaborare cu autoritățile administrației publice centrale și locale; k) elaborează proiectul bugetului de stat pentru instituțiile de învățământ și de cercetare subordonate; l) elaborează, prin coordonare cu autoritățile interesate, și aprobă normele de personal, de muncă și de finanțare în sistemul național de educație; m) coordonează și monitorizează activitatea financiară a instituțiilor de învățământ publice subordonate; n) formulează și prezintă Guvernului propuneri de perfecționare a remunerării personalului didactic	

	și a altor categorii de personal din sistemul de învățământ; o) coordonează activitatea de cercetare în învățământul superior, precum și în domeniul științelor educației; p) coordonează activitatea de formare profesională inițială și continuă a cadrelor didactice și de conducere din învățământ; q) angajează, prin concurs, și eliberează din funcție directorii instituțiilor publice de învățământ special și profesional tehnic, precum și directorii altor instituții publice de învățământ subordonate; r) adresează autorităților administrației publice locale propuneri argumentate de încetare a raporturilor de muncă ale unor șefi ai organelor locale de specialitate în domeniul învățământului sau ale unor directori ai instituțiilor de învățământ; s) inițiază și încheie acorduri internaționale de colaborare în domeniul educației și cercetării în învățământul superior, în condițiile legislației în vigoare; t) organizează procesul de recunoaștere și echivalare a actelor de studii eliberate de instituțiile de	

învățământ din străinătate și a calificărilor acordate de acestea;

u) negociază și semnează convențiile colective din domeniul învățământului;

v) asigură, în mod gratuit, copiii din grupele pregătitoare cu materiale didactice, elevii din învățământul primar cu manuale școlare, copiii, elevii și studenții cu cerințe educaționale speciale care urmează studiile în instituțiile de învățământ general, profesional tehnic și superior cu sisteme/forme alternative de comunicare, de scriere, de citire și orientare, ținând seama de necesitățile individuale ale acestora;

w) propune candidaturi pentru conferirea distincțiilor de stat;

x) elaborează și publică pe pagina sa web oficială raportul anual de activitate al ministerului;

y) asigură planificarea, crearea și menținerea în stare funcțională a Sistemului Informațional Automatizat al Educației;

z) asigură actualizarea periodică și controlează corectitudinea informațiilor introduse în Sistemul Informațional Automatizat al Educației;

		z¹) exercită alte atribuții stabilite de legislație și de regulamentul său de organizare și funcționare. (2) Pentru exercitarea atribuțiilor în sfera de competență, Ministerul Educației poate constitui consilii, comisii, grupuri de experți și alte organe consultative.	